

© Avrupa Konseyi/Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 2012. Bu çeviri, Avrupa Konseyi'nin insan haklarına destek Fonu'nun desteğiyle hazırlanmıştır (www.coe.int/humanrightstrustfund). Mahkeme'yi bağlamamaktadır. Daha fazla bilgi için, bu belgenin sonunda bulunan yazarın telif hakkı ile ilgili kısmı okuyabilirsiniz.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Schalk ve Kopf/Avusturya – 30141/04

Karar 24.6.2010 [1. Daire]

Madde 14

Ayrımcılık

Aynı cinsiyetten bir insanla evlenmenin mümkün olmaması: *İhlal yok*

Madde 8

Madde 8–1

Aile hayatının korunması

İstikrarlı bir ilişkiye sahip aynı cinsiyetten iki kişinin birlikte yaşamasının bir aile hayatı oluşturduğu: *8. madde uygulanabilir*

Madde 12

Aynı cinsiyetten bir insanla evlenmenin mümkün olmaması: *İhlal yok*

Olaylar – 2002 tarihinde eşcinsel bir çift olan başvuruçular yetkili makamlardan evlenmelerine izin verilmesini talep etmişlerdir. Avusturya hukuku sadece karşıt cinsiyetten insanlar arasında evliliğe cevaz verdiğinden bu talepleri reddedilmiştir. Başvuruçular Anayasa Mahkemesi'ne başvurmuş, bu mahkeme ne Avusturya Anayasası'nın ne de AİHS'nin temel ebeveynlik imkânı ile donatılmış olan evlilik kavramının farklı bir türdeki ilişkileri içine alacak şekilde genişletilmesini gerektirmediğine ve homoseksüel ilişkilerin AİHS'nin sağladığı korumadan yararlanmalarının evlilik yasasının değiştirilmesi gibi bir yükümlülüğü dayatmadığına karar vermiştir. 1 Ocak 2010 tarihinde Avusturya'da yürürlüğe giren Kayıtlı Birliktelik Yasası'nın amacı eşcinsel çiftlere hukuken tanınmaları için resmi bir mekanizma sağlamak ve onların ilişkilerinin hukuken mevcut olmasını sağlamaktır. Bu yasaya göre, kayıtlı partnerler evli çiftlerin tabi oldukları hak ve yükümlülüklerin çoğunluğuna sahip olsalar da, evlilik ve kayıtlı birliktelik arasında, kayıtlı partnerlere uygulanan evlat edinme ve suni dölleme yoluna başvurma yasağı gibi, bazı farklılıklar varlıklar halen devam etmektedir.

Hukuk – Madde 12: AİHM öncelikle AİHS'nin “erkek ve kadına” tanıdığı evlilik hakkının başvuruçuların durumuna uygulanıp uygulanamayacağını incelemelidir. Avrupa Konseyi'ne üye devletlerden sadece altı tanesi eşcinsel evliliğe izin verse de, Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı'nın evlilik hakkıyla ilgili maddesi erkek ve kadınlara hiçbir gönderme yapmamaktadır. Bundan evlenme hakkının her halükarda karşıt cinsiyetten kişiler arasında tesis edilecek

evlilikle sınırlandırılmaması gerektiği ve dolayısıyla 12. maddenin başvuruçuların şikâyetlerine uygulanacağı sonucu çıkar. Hal böyle olmakla birlikte, Şart eşcinsel evliliklere izin verilip verilmemesi meselesini sözleşmecî devletlerin ulusal hukuklarına bırakmıştır. AİHM, evliliğin bir toplumdan diğerine hatırı sayılır şekilde değişebilen derin sosyal ve kültürel çağrışımlara sahip olduğunu ve toplumun ihtiyaçlarını değerlendirme ve bunlara cevap verme açısından ulusal makamların daha iyi şekilde konumlanmış olduklarının altını çizer. Sonuç olarak, 12. madde Avusturya devletine eşcinsel çiftlerin evlenmelerine izin verme yükümlülüğü yüklememektedir.

Sonuç: İhlal yok (Oybirliğiyle).

8. maddeyle bağlantılı olarak 14. madde: Geçen on senede Avrupa’da toplumun eşcinsel çiftlere yönelik tutumunda hızlı bir evrim olmuştur. AİHM bir eşcinsel çiftin “aile yaşamına” sahip olamayacağı görüşünü sürdürmenin yapay olacağı kanaatindedir. Sonuç olarak, birlikte yaşayan ve düzenli fiili bir birlikteliğe sahip olan başvuruçuların ilişkisi, aynı durumdaki bir heteroseksüel çiftte olacağı gibi, “aile yaşamı” kavramı içine girmektedir. AİHM müteaddit defalar, cinsel yönelime dayalı farklılıkların özel zorunlu bir takım nedenlerle gerekçelendirilmeleri gerektiğine hükmetmiştir. Eşcinsel çiftlerin, heteroseksüel çiftler gibi, istikrarlı bir ilişki geliştirmeye ehil oldukları varsayılmalıdır. Dolayısıyla eşcinsel çiftler ilişkilerinin hukuk tarafından tanınması açısından heteroseksüel çiftlere benzer bir durumdadırlar. AİHS’nin bir bütün olarak okunması gerektiği ve yukarıda 12. maddenin devlete eşcinsel çiftlerin evlenmelerine müsaade etme yükümlülüğü getirmediği dikkate alındığında, AİHM başvuruçuların böyle bir yükümlülüğün 8. maddeyle bağlantılı olarak 14. maddeden çıkarılabileceğine ilişkin tezlerini paylaşmamaktadır. Şimdi de devletin 2010 tarihinden önce başvuruçulara birlikteliklerinin hukuki tanınmasını sağlayacak alternatif bir yolu temin etmesinin gerekli olup olmadığı incelenmelidir.

Her ne kadar eşcinsel çiftlerin tanınmasına dair her geçen gün artan bir Avrupa konsensüsü varsa da, bu konu, hala sabit bir mutabakatı içermeyen ve gelişmekte olan ve dolayısıyla devletlerin yasal değişikliklerin zamanlaması açısından geniş bir takdir yetkisine sahip oldukları bir alan olarak görülmelidir. Avusturya hukuku bu evrimi göstermektedir: Avusturya Meclisi bu konuda öncü bir rol oynamıyor olsa da, onu Kayıtlı Birliktelik Yasası’nı daha önce kabul etmediği için kınayamayız. Son olarak, ebeveynlik hakları konusunda evlilik kurumuna göre hatırı sayılır farklılıklar halen mevcut olsa da, bu durum çoğunlukla benzer yasaları çıkaran diğer devletlerdeki eğilimi yansıtmaktadır. Dahası işbu davada başvuruçular ebeveynlik hakları hususunda yürürlükte kalan sınırlandırmalardan doğrudan etkilenmiş olduklarını ileri sürmediklerinden, bu farklılıkların her birini detaylı bir şekilde incelemesi durumunda AİHM işbu davanın kapsamı ötesine gitmiş olacaktır.

Sonuç: İhlal yok (Üç karşı dört oyla).

© Avrupa Konseyi/Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 2012.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin resmi dilleri Fransızca ve İngilizce’dir. Bu çeviri, Avrupa Konseyi’nin insan haklarına destek Fonu’nun desteğiyle hazırlanmıştır (www.coe.int/humanrightstrustfund). Mahkeme’yi bağlamamaktadır ve Mahkeme, kalitesi konusunda herhangi bir sorumluluk kabul etmemektedir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarının veritabanı olan HUDOC üzerinden (<http://hudoc.echr.coe.int>) veya HUDOC’un bildirdiği başka veritabanları üzerinden yüklenebilir. Davanın isminin tamamen yazılması, yukarıdaki telif hakkıyla ilgili ifadelerin kullanılması ve insan haklarına destek Fonu’na referans yapılması şartıyla ticari olmayan amaçlarla kullanılabilir. Bu çevirinin tamamını veya bir kısmını ticari amaçlarla kullanmak isteyen herkesin, bu durumu belirtilen adrese bildirmesi rica olunur: publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-

commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund) Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante: publishing@echr.coe.int.